

Nasze Rakowice - cz. III

„Obce rzeczy wiedzieć dobrze jest – swoje, obowiązek.”

Zygmunt Gloger - etnograf, folklorysta, krajoznawca, archeolog i historyk

Rakowice, czyli właściwie co? Pierwsze skojarzenie - cmentarz, Rakowicki oczywiście. Ale jego nazwa nie wzięta się znikąd. W chwili, gdy zakładano cmentarz w 1800 roku, Rakowicami była odległa o około półtora kilometra na północny-wschód wieś Rakowice, i właśnie od drogi idącej „Do Rakowic” (nazwanej potem ul. Rakowicką) swą nazwę wzięła nekropolia. O wsi Rakowice pierwsza wzmianka pochodzi z roku 1244, a w XV wieku na jej terenie był już folwark, młyn „Rakowicki” oraz dwór królewski.

Współcześnie określenie „Rakowice” nie jest już jednoznacznie utożsamiane z ówczesnymi terenami wsi Rakowice. Powstała na tych terenach Dzielnica III Prądnik Czerwony wyparła wcześniejsze nazewnictwo. Nie możemy jednak zapominać o bogatej historii tych

Nieistniejący już fort Pszorna (zburzony w czasie rozbudowy drogi z Krakowa do Nowej Huty) i lotnisko w Rakowicach ze śladami po bombardowaniach 1 września 1939 r. Fot. Muzeum Lotnictwa Polskiego

okolic, które na trwałe zapisały się w historii naszego państwa. To na tych terenach działy się ważne wydarzenia dotyczące niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej. Z czasów nam najbliższych należy wspomnieć przede wszystkim rok 1918, kiedy to - na wówczas austro-węgierskim lotnisku - kpt Roman Florer przejął lotnisko, co spowodowało powstanie pierwszego lotniska niepodległej. Rakowice służyły również 8. Pułkowi Ułanów. Dużą sławę podkrakowskim Rakowicom przynieśli polscy lotnicy, m.in. płk. pil. Jerzy Bajan, słynący z brawurowego pilotażu.

Wróćmy jednak do roku 1910, w którym to córka krakowskiego przemysłowca

Antoniego Rozmanity, sprzedała majątek Zakonowi Ojców Pijarów. Następnie w 1913 roku powstaje Zakład Wychowawczo-Naukowy dla Chłopców, który - z przerwami - przetrwał do dnia dzisiejszego jako Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące Zakonu Pijarów. W drugiej dekadzie XX wieku powstała również kaplica dla uczniów Konwiktów Pijarskiego, która w latach 60. została przebudowana na nasz kościół parafialny. Parafia do dzisiaj pozostaje wierna nazwie, jaką wtedy otrzymała i na budynku zakonników widnieje napis Kolegium Ojców Pijarów w Krakowie-Rakowicach.

Podsumowując, Kraków jest miastem historycznym i właściwie każdy jego skrawek ma coś do opowiedzenia. Gdy zapytamy kogoś, „gdzie są Bronowice” - wskaże je bez problemu, choć w dużej mierze za sprawą Lucjana Rydla i Stanisława Wyspiańskiego. Od razu nasuwa się pytanie: czy - mając na uwadze polskich pilotów walczących o niepodległość, ułanów oddających swoje życie za ojczyznę oraz Zakon Ojców Pijarów, który na zawsze zapisał się na kartach historii - piękne Rakowice nie zasługują na podobną rozpoznawalność? Dla mnie odpowiedź jest oczywista.

**Jakub Wiśnicki
Mieszkaniec Rakowic**

Park nad stawem w Rakowicach. Fot. Archiwum Zakonu Pijarów

Rakowice - miejsce znane chyba każdemu mieszkańcowi Krakowa, ale czy na pewno? Jeśli zapytamy Krakusa, jak dostać się „na Rakowice”, to większość wskaże nam cmentarz lub ul. Rakowicką, a przecież zarówno cmentarz, jak i ulica nie mają wiele wspólnego z wsią o tej nazwie. Była ona własnością królewską z folwarkiem i młynem, które to dostarczały żywność na monarszy stół. W późniejszym okresie Rakowice zastąpiony z lotniska. Dziś większość wsi jest zabudowana przez bloki, znajdują się tu osiedla: Ugorek, Wieczysta, Śliczna, Pszona, Akacyjowa oraz zachodniej części Olszy II - a ich mieszkańcy są Rakowiczanie.

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, chcąc przypomnieć, gdzie tak naprawdę znajdują się Rakowice, organizuje wystawę pokazującą historię tej wsi. Wszystkie osoby czujące się Rakowiczanie, mające jakieś pamiątki (zdjęcia, narzędzia, dawne stroje, sprzęty domowe itp.) lub chcące się podzielić opowieściami, informacjami dotyczącymi Rakowic tak dawnych, jak i współczesnych proszone są o kontakt z kuratorem wystawy Mateuszem Niemcem z Muzeum Historycznego Miasta Krakowa - mail m.niemiec@mhk.pl, tel. 12 619-23-39.

**Mateusz Niemiec
Kurator wystawy o Rakowicach**

Park nad stawem w Rakowicach. Fot. Archiwum Zakonu Pijarów